

Čepiec

Čepiec bol súčasťou ľudového odevu, slúžil na pokrytie hlavy vydatej ženy. Vlasom vydatých žien sa pripisovala čarovná moc, preto ukazovať sa s nepokrytou hlavou sa neslušilo, dokonca sa zakazovalo. Vo väčšine prípadov čepiec pokrýval celý účes ženy, alebo aspoň jej zapletený a na temene hlavy zakrútený drdol.

Čepce boli jednodielne i dvojdielne. Dvojdielne sa skladali z čelenky a dienska – čelenka lemovala čelo a líce, kým prišité dienko pokrývalo temeno a tylo. Na upevnenie čepca slúžila tkanica alebo stuha navlečená do spodnej časti dienska.

V 19. storočí sa na zhotovenie čepca používalo hlavne domáce plátno a kupovaná paličkovaná čipka. Na prelome 19. a 20. storočia sa domáci materiál postupne nahradil honosnými kupovanými látkami, ktoré sa zdobili zlatými zúbkami, strojovými a háčkovými čipkami, výšivkami. Tak vznikli rôzne formy a druhy čepcov – sviatočné, obradové, na všedný deň a na noc, spodné i vrchné, z jemných mäkkých látok i z tvrdého materiálu (z kôry, či z „papundekla“).

Najkrajšie, najbohatšie zdobené boli čepce pre mladuchy, používané pri ich začepčení počas svadobného obradu. I sviatočné čepce - čepce do kostola - boli paradné: vyšívajúce alebo zdobené stuhami, flitrami, korálikmi, zlatými a paličkovými čipkami kúpenými od podomových

obchodníkov alebo na jarmokoch. Farebnosť a výzdoba čepcov závisela od veku ich nositeľky – vyšším vekom ženy sa postupne stávali tmavšími.

Čepce na sviatočné príležitosti sa nosili do 30.- 40. rokov 20. storočia, ale obrad čepčenia mladuchy ako symbolický akt prežíva dodnes.

Pre tvar, ornamentiku a výzdobu čepcov v rámci nášho regiónu (Novozámocký okres) je charakteristická rôznorodosť, o čom svedčí i táto výstavka.

Helena Gudmonová